

Þróun þekkingarsamfélaga á Austurlandi

Ársfundur Stofnunar fræðasetra
HÍ – 11. júní Stykkishólmi

Stefanía G. Kristinsdóttir

Austurland, samfélög og íbúar

Austurland - Sveitarfélög	Íbúa fjöldi	Hlutfall
Seyðisfjarðarkaupstaður	726	5%
Fjarðabyggð	5.705	37%
Vopnafjarðarhreppur	712	5%
Fljótsdalshreppur	524	3%
Borgarfjarðarhreppur	146	1%
Breiðdalshreppur	244	2%
Djúpavogshreppur	463	3%
Fljótsdalshérað	4.644	30%
Sveitarfélagið Hornafjörður	2.186	14%
	<hr/> 15.350	

Stoðkerfið á Austurlandi!

- Samband sveitarfélaga á Austurlandi
- Þróunarfélag og atvinnuþróunarsjóður Austurlands
- Menningarráð og menningarsjóður Austurlands
- Markaðsstofa Austurlands
- Þekkingarnet Austurlands
- Þekkingarsetur: Egilsstöðum, Norðfirði og Hornafirði (Skriðuklaustur og Þórbergssetur?)
- Suðausturland
 - Frumkvöðlasetur Austurlands
 - Ferðamálafélag Austur-Skaftafellssýslu
 - Í ríki Vatnajökuls

Austurland og byggðastefna

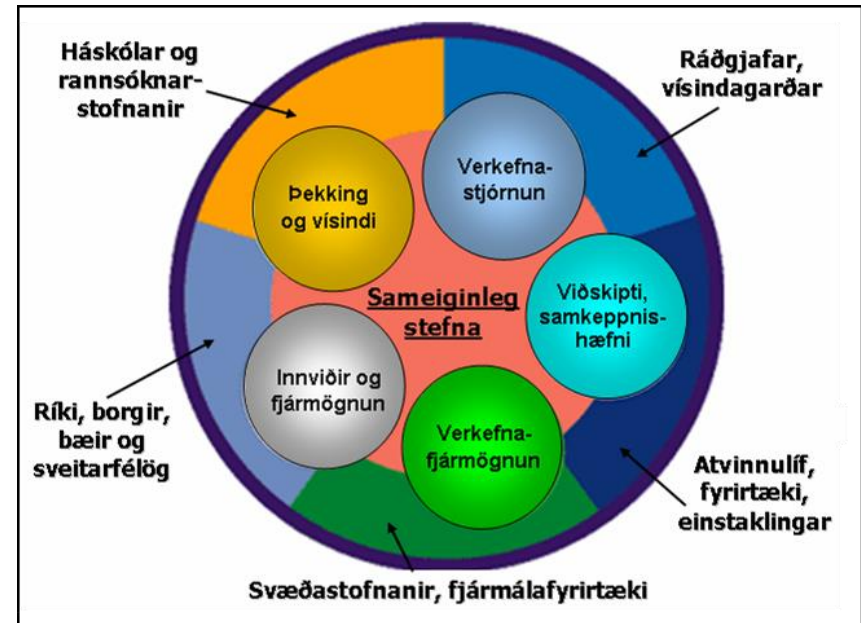
- ❑ Austfirðingar hafa alltaf áttað sig á sérstöðu sinni, fjærst frá borginni!
- ❑ Um 5% landsmanna býr á Austurlandi, var 4% fyrir framkvæmdir við stóriðju og álver.
- ❑ Austurlands samanstendur af 9 sveitarfélögum en 67% íbúa búa í tveimur sveitarfélögum þ.e. Fjarðabyggð og Fljótsdalshéraði, oft nefnt Mið-Austurlands.
- ❑ Stærsti byggðakjarninn utan þess svæðis er Sveitarfélagið Hornafjörður, minnsti er Borgarfjörður Eystri
- ❑ Rík áhersla á samstarf sveitarfélaga um að efla fjórðunginn og sjálfstæði hans. Dæmi um verkefni sem hafa miðað að því er Menningarráð Austurlands og Fræðslunet Austurlands.

Nethugsun – dreifstýring

- **Menningarstefnan**, fjórar menningarmiðstöðvar í fjórðungnum, miðstöð handverks á Höfn, miðstöð sviðslistar á Héraði, miðstöð tónlistar á Eskifirði og miðstöð myndlistar á Seyðisfirði.
- **Pekkingarnetið**, þrjú pekkingarsetur á Höfn, Norðfirði og Egilsstöðum. Sex námsver á Höfn, Djúpavogi, Fáskrúðsfirði, Neskaupsstað, Vopnafirði og á Egilsstöðum.

Markmið Vaxtarsamnings Austurlands

- Auka samkeppnishæfni svæðisins og efla hagvöxt
- Að stuðla að markvissu samstarfi, stefnumótun og greiningu og hagnýtingu á framtíðartækifærum
- Þróa og styrkja vaxtargreinar svæðisins og efla svæðisbundna sérþekkingu
- Að fjölga samkeppnishæfum vörum, þjónustu, fyrirtækjum og störfum
- Nýta möguleika sem skapast með aðild að alþjóðlegum verkefnum
- Að laða að alþjóðlega fjárfestingu og þekkingu
- Að bæta samkeppnishæfni jaðarsvæða á Austurlandi, byggt á sérstöðu þeirra og vaxtartækifærum

Vaxtarsamningur Austurlands

- ❑ Forsaga samningsins var ósk frá Sveitarfélaginu Hornafirði um að unninn yrði vaxtarsamningur fyrir Suð-Austurland
- ❑ Verkefnastjórn vann að undirbúningi frá ágúst 2005 til október 2006.
- ❑ Fjáröflun október - desember 2006
- ❑ Undirskrift í janúar sem og val í forystuhópa, framkvæmdaráð tilnefnt í febrúar og skilaði af sér vali á forgangsverkefnum 2007 í lok mars. Undirbúningur verkáætlana í apríl maí, kynning 21. júní.
- ❑ Þjark við ráðuneytið um hvað má setja fjármagn í hvað ekki!
- ❑ Samtals um 100 fundir með ýmsum aðilum
- ❑ Samtals 22 mánuðir !
- ❑ Alltof langt ferli sem enginn hafði vald yfir og hefði mátt stytta a.m.k. sem nemur undirbúningstíma, þ.e. Með því að setja fram grunnstefnu, fara síðan í fjáröflun og hugmyndasöfnun samhliða. Skipa síðan faghópa og stjórn byggt á þátttöku og áhuga!

Samsetning Vaxtarsamnings Austurlands

- Samtals 191 milljón á þremur árum
 - 60 milljónir frá iðnaðarráðuneytinu
 - 24 milljónir frá sveitarfélögum
 - 42 milljónir frá fyrirtækjum
 - 65 milljónir í formi sérfræðivinnu
- Samtals 55 aðilar að samningnum
 - 18 fyrirtæki
 - Allir háskólar landsins (8)
 - Öll sveitarfélög á Austurlandi (9)
 - 20 rannsókn-, menningar- og þróunarstofnanir/félög

Vaxtarsamningur yfirlit

Kjarnasvið	Menning & ferðaþjónusta	Matvælaframleiðsla	Iðnaður, tækni- og verktakastarfsemi
	<ul style="list-style-type: none"> • Vatnajökulsþjóðgarður samstarfsnet aðila í ferðaþjónustu og sveitarfélaga. • Vöruþróun á svæði Markaðsstofu Austurlands • Aldamótabærinn Seyðisfjörður • Ferðaþjónustuklassi Djúpivogur • Álfheimar 	<ul style="list-style-type: none"> • Mjöl og lýsisklassi • Vöruþróun á Gourmet neytendavöru 	<ul style="list-style-type: none"> • Efling verktakastarfsemi • Vöruþróun úr áli
	Menningar, matar og ferðaþjónustuklassi Suðausturlands		
Menntun og rannsóknir	Vopnafjörður mennta- og nýsköpunarsetur	Matvælarannsóknir í Nýheimum	Búland, umhverfi og náttúra
	Próun listnáms á Austurlandi	Efling Iðn- og tæknimenntunar	
	Vatnajökulsþjóðgarður, forathugun og vöktun	Umhverfis- og sormál, heildarlausn fyrir fyrirtæki og sveitarfélög. Greining á nýsköpunartækifærum.	
	Netháskóli á Austurlandi, tilraunaverkefni. Greining á menntunarþörf, þróun á staðbundnu námi og samstarfsvettvangi háskóla um fjarnám.		

Krummaskuð á Austurlandi

- Borgarfjörður Eystri - Álfheimar
- Seyðisfjörður – Aldamótabærinn
- Djúpivogur – Ferðapjónustuklasi
- Norðfjörður – Búlandið
- Hornafjörður – Í ríki Vatnajökuls
- Vopnafjörður – Mennta- og menningasetur

Á jaðrinum?

Vopnafjörður

- Íbúar árið 2006 voru 701
- Fækkað um 350 frá 1986 eða um 33%
- Óhagstætt kynjahlutfall
- HB grandir (áður Tangi) og Vopnafjarðarhreppur stærstu vinnuveitendurnir á staðnum með yfir 100 stöðugildi.
- Erfiðar samgöngur, öræfi og Hellisheiði-Eystri

Hornafjörður

- Íbúar árið 2006 voru 2181
- Fækkað um 570 frá 1986 eða um 20%
- Skinney-Þinganes, stærsta fyrirtækið en auk þess mjög öflug ferðaþjónusta og nýsköpunarfyrirtæki
- Betri tenging við Suðurland en Austurland, í öðru kjördæmi

Seyðisfjörður

- Íbúar árið 2006 voru 726.
- Fækkað um 415 frá 1986 eða um 36%
- Gullberg, öflugt sjávarútvegsfyrirtæki í eigu heimamanna, auk þess öflug ferðaþjónusta og menningarlíf. Fólksflutningahöfn
- Erfiðar samgöngur, Fjarðarheiði (oft ófær)

Mennta- og menningarhús á Vopnafirði

- ❑ **Stuðningur Vaxtarsamnings 2007 allt að 1,5 milljón í fjármagni og 0,7 milljón í sérfræðivinnu.**
- ❑ Að setja upp mennta- og menningarmiðstöð í Kaupvangi á Vopnafirði.
- ❑ **Markmið** mennta- og menningarmiðstöðvarinnar er að efla, halda utan um og styðja við verkefni og starfsemi sem tengist söfnum, atvinnulífi, rannsóknum og fjarnámi á Norð-Austurlandi.

Miðstöðinni er ætlað að koma til móts við;

- ❑ Nemendur í fjarnámi á framhalds- og háskólastigi í tengslum við síaukna þörf á símenntun og aðstöðu til símenntunar í atvinnulífinu og meðal almennings.
- ❑ Rannsóknanema, lista- og fræðimenn sem vilja starfa á svæðinu tímabundið við margvísleg þróunarverkefni. Stuðningur við frumkvöðla og fyrirtæki sem nýta sér vinnu viðkomandi aðila.
- ❑ Blómlegt menningarlíf á svæðinu, enda væri hér verið að byggja upp öfluga miðstöð upplýsinga og þróunar á söfnum, menningu og ferðapjónustu á svæðinu.
- ❑ Þróunavinnu í atvinnulífi svæðisins t.d. Verkefni tengd matvælaframleiðslu.

Fyrirmyndir til að læra af

- Sveitarfélagið Hornafjörður hefur markvisst unnið að eflingu rannsókna og nýsköpunar í sveitarfélaginu og náð árangri, Nýheimar, í ríki Vatnajökuls, Náttúrulega o.s.frv.
- Seyðisfjarðarkaupsstaður hefur markvisst unnið að eflingu menningar og lista sem hefur skilað sér í aukinni starfsemi á því sviði auk þess sem þar hefur verið stutt við bakið á nýsköpunarfyrirtækjum á borð við Þvottatækni!

Jón Sigurðsson, forstjóri Össurar

Frá málþinginu “Lífið eftir virkjun”

- “Ég held að öll framþróun snúist um hugarfar framar öllu öðru en viðurkenni að um að tala sé alltaf auðveldara en í að komast”
- **Sóknarleiki en ekki varnarleiki**, hætta að standa vörð um úrelta atvinnu og atvinnuhætti sem eru á hnignunarskeiði. – Nýsköpunarsamfélagið Hornafjörður
- **Kallið ekki á lög og reglugerðir**, þó þær stoppi neikvæða þróun þá stoppa þau einnig jákvæða þróun
- **Neita öllum sértækjum styrkjum**, þeir eru eins og eiturlyf. Skammvinn vellíðan sem breytist í andstæðu sína. Fyrir en varir er “skaffarinn” farinn að stjórna
- **Krefjist aðgerða** sem koma öllum til góða og auðvelda framkvæmdir, dæmi: bættar samgöngur, auðveldari samskipti, aukið menningarlíf og síðast en ekki síst aukinn menntun.

Spurning um hugarfar, ráðstefna Vopnafirði

- “*Falin tækifæri Vopnafjarðar*” -

Vopnafjarðarhreppur í samvinnu við Menningarráð Austurlands og Markaðsstofu Austurlands boðar til ráðstefnu í félagsheimilinu Miklagarði *miðvikudaginn 25. apríl n. k. og hefst hún kl. 14:00.*

Markmið ráðstefnunnar er að upplýsa Vopnfirðinga um hvað aðrir eru að gera og ekki síður að sýna fram á hvað þeir geta gert á sviði menningar- og ferðamála. Almenn þátttaka í ráðstefnunni er því einkar mikilvæg og þess vænst að Vopnfirðingar og nágarnar fjölmenni til fundar.

Dagskráin er svofelld:

- 1) Aðalheiður Borgþórsdóttir, LUnga o. fl. – menningar- og ferðamál
- 2) Pétur Kristjánsson, Tæknimínjasafninu Seyðisfirði - safnamál
- 3) Helgi Magnús Arngrímsson, leiðsögn, gönguleiðir o. fl . – gönguleiðir
- 4) Stefán Stefánsson, framkvæmdastjóri ÞFA . – möguleikar Vopnafjarðar
- 5) Björn G. Björnsson, Sýningahönnuður o. fl . – Setur Jóns Múla og Jónasar - og önnur
- 6) Sigurður Þorsteinsson, viðskiptafræðingur – “Seljum norðurljósinn” - Frumkvöðlastarf.

Ráðstefnustjóri Þorsteinn Steinsson sveitarstjóri.

Tenglar

- Nánari upplýsingar um:
- Vaxtarsamning Austurlands á www.austur.is/vaxaust
- Þróunarfélagið á www.austur.is
- Þekkingarnet Austurlands á www.tna.is
- Menningarráð Austurlands á www.skriduklaustur.is
- Markaðsstofu Austurlands á www.east.is
- Samband sveitarfélaga á Austurlandi á www.ssa.is
- Tengslanet austfirskra kvenna á www.tengslanet.is

- Netföng; steffy@austur.is og stefania@tna.is